

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Ndc/50/2023
Identifikačné číslo spisu:	1523201670
Dátum vydania rozhodnutia:	14.12.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1523201670.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: P. B., narodenú XX. P. XXXX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, so sídlom Ádorská 41, Dunajská Streda, dieťa rodičov - matky F. L. Q., narodenej XX. G. XXXX, B., Ž. XX, zastúpenej advokátkou JUDr. Evou Kerekešovou, Bratislava, Tobrucká 7, a otca X. P. T. B., narodeného X. T. XXXX, Š. Z. H., P. XXX/X, o zmene úpravy výkonu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, o prenesení miestnej príslušnosti z Okresného súdu Dunajská Streda na Mestský súd Bratislava II, vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 7NcC/28/2023, o nesúhlase Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci Krajským súdom v Trnave, takto

rozhodol:

Nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci Krajským súdom v Trnave je dôvodný.

Na prejednanie a rozhodnutie veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 7NcC/28/2023 je príslušný Krajský súd v Trnave.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave predložil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z dôvodu nesúhlasu s postúpením veci Krajským súdom v Trnave podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

1.1. Uviedol, že mu Krajský súd v Trnave listom z 20. októbra 2023 podľa § 6 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“) postúpil vec na rozhodnutie o nesúhlase Mestského súdu Bratislava II s postúpením veci dôvodiac, že je nadriadeným súdom Mestského súdu Bratislava II podľa § 3 ods. 2 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 371/2004 Z. z.“). Krajský súd v Trnave poukázal na uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Ndob/1/2022, 5Ndob/5/2023 a na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky III. ÚS 824/2016 a III. ÚS 46/2012.

1.2. Krajský súd v Bratislave s postúpením veci nesúhlasil; s odkazom na ustanovenie § 3 ods. 5 písm.

b) CMP účinného od 01. júna 2023 akcentoval, že funkčne príslušným na rozhodnutie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veciach podľa prvej a tretej hlavy druhej, tretej a štvrtej časti vydanému okresným súdom so sídlom v obvode Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Nitre je Krajský súd v Trnave. Poznamenal, že aj keď nadriadený súd, ktorý má rozhodovať v spore o miestnu príslušnosť nie je v § 112 ods. 2 a § 6 ods. 2 CMP *expressis verbis* špecifikovaný, za použitia čl. 3 ods. 2 CMP je týmto súdom Krajský súd v Trnave ako nadriadený kauzálny súd, a to s ohľadom na špecifickú povahu konaní podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti CMP. Zákon č. 371/2004 Z. z. v § 3 ods. 3 upravuje sídla a obvody jednotlivých krajských súdov len všeobecne, ale nie s prihliadnutím na špecifiká konaní vymenovaných v ustanovení § 3 ods. 5 písm. b) CMP.

2. Podľa § 6 ods. 1 a 2 CMP ak súd zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi vec príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom účastníkov. Ak súd, ktorému bola vec postúpená, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

3. Podľa § 112 ods. 2 CMP ak sa zákonným spôsobom zmenia okolnosti, podľa ktorých sa posudzuje miestna príslušnosť, môže súd preniesť svoju príslušnosť na iný súd, ak to vyžaduje záujem maloletého. Ak tento súd nesúhlasí s prenesením príslušnosti, rozhodne jeho nadriadený súd; zmena bydliska maloletého z dôvodu umiestnenia maloletého v zariadení na základe rozhodnutia súdu podľa § 111 písm. l) až n) nie je dôvodom na zmenu miestnej príslušnosti súdu.

4. Podľa § 3 ods. 5 písm. b) CMP na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti vydanému okresným súdom so sídlom v obvode Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Nitre je príslušný Krajský súd v Trnave.

5. Najvyšší súd ako súd najbližšie spoločne nadriadený Krajskému súdu v Trnave a Krajskému súdu v Bratislave, v zmysle § 6 ods. 2 CMP funkčne príslušný na rozhodnutie o príslušnosti, posúdil dôvodnosť nesúhlasu s postúpením a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci je dôvodný.

6. Z obsahu spisu vyplýva, že sa jedná o konanie vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa (§ 111 CMP), v rámci ktorého došlo k preneseniu príslušnosti podľa § 112 ods. 2 CMP z Okresného súdu Dunajská Streda na Mestský súd Bratislava II, ktorý ale s prenesením miestnej príslušnosti nesúhlasil a predložil vec Krajskému súdu v Trnave ako svojmu nadriadenému súdu. Krajský súd v Trnave s odkazom na § 2 ods. 2, § 3 ods. 2 zákona č. 371/2004 Z. z. a § 3 ods. 5 písm. b) CMP zastával názor, že keďže určenie nadriadeného súdu sa spravuje organizačnými vzťahmi vo vnútri sústavy súdov, a nie vzťahmi inštančnými -nadriadeným súdom, ktorý má rozhodovať o nesúhlase súdu s prenesením príslušnosti je Krajský súd v Bratislave.

7. Podľa čl. 3 ods. 1, ods. 2 CMP ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa toho ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci. Ak takéhoto ustanovenia niet, súd prejedná a rozhodne právnu vec podľa normy, ktorú by prijal, ak by bol sám zákonodarcom, a to s prihliadnutím na princípy všeobecnej spravodlivosti a princípy, na ktorých spočíva tento zákon, tak, aby výsledkom bolo rozumné usporiadanie procesných vzťahov zohľadňujúce stav a poznatky právnej vedy a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít.

8. Civilný mimosporový poriadok ani Civilný sporový poriadok nepodávajú jednoznačnú definíciu pojmu nadriadený súd (§ 112 ods. 2 CMP len uvádza, že o nesúhlase s prenesením príslušnosti rozhodne nadriadený súd); výklad Ústavného súdu Slovenskej republiky (III. ÚS 46/2012, III. ÚS 824/2016) k obdobnej problematike, ktorý vychádzal z predchádzajúcej procesnoprávnej úpravy (Občiansky súdny poriadok účinný do 30. júna 2016), je nepoužiteľný vzhľadom na novú filozofiu a odlišné východiská CMP, odzrkadlené v jeho základných princípoch (čl. 1 až 14), ako aj obsah a zámer zákona č. 150/2022

Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v znení zákona č. 398/2022 Z. z., na základe ktorého došlo v rámci tzv. súdnej reformy aj k zmene § 34 CSP, vymedzujúceho funkčnú príslušnosť krajských súdov ako súdov odvolacích. Od 1. júna 2023 síce nedošlo k zmene funkčnej príslušnosti, keď krajské sudy sú aj naďalej súdmi odvolacími voči rozhodnutiam okresných súdov, došlo však k doplneniu miestnej a kauzálnej príslušnosti odvolacích súdov (§ 34 ods. 1 CSP a § 3 ods. 5 CMP).

9. Aj keď konanie o návrhu matky maloletého dieťaťa na zmenu striedavej starostlivosti bolo začaté pred nadobudnutím účinnosti ustanovenia § 3 ods. 5 písm. b) CMP, ktorý reagoval na zákon č. 150/2022 Z. z. a určil sudy príslušné na rozhodovanie o odvolaní v kauzálne vymenovaných konaniach; uznesenie, ktorým Okresný súd Dunajská Streda preniesol svoju miestnu príslušnosť na konanie, bolo vydané 2. augusta 2023 t. j. po nadobudnutí účinnosti tohto zákona.

10. Najvyšší súd sa zhoduje s názorom vysloveným v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 4. mája 2010 sp. zn. III. ÚS 72/2010, publikovanom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 20/2010, že nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov, ktorá zahŕňa aplikáciu abstraktných právnych noriem a to vzhľadom na špecifickú povahu konaní na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov, je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu.

11. Je nepochybné, že funkčne príslušným na rozhodnutie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti vydanému okresným súdom so sídlom v obvode Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Nitre je Krajský súd v Trnave (§ 3 ods. 5 písm. b) CMP). Najvyšší súd aplikujúc článok 3 ods. 2 CMP zvažil, že s prihliadnutím na zachovanie princípov všeobecnej spravodlivosti a princípov, na ktorých spočíva tento zákon, tak, aby výsledkom bolo rozumné usporiadanie procesných vzťahov, plynulosti, rýchlosti konania, a v neposlednom rade v záujme zachovania účelu súdnej reformy s požiadavkou na špecializáciu sudcov rozhodujúcich jednotlivé agendy, je nevyhnutné pojem nadriadený súd v prípade rozhodovania odvolacích súdov v kauzálne určených konaniach (podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti CMP) vykladať tak, že v týchto veciach bude Krajský súd v Trnave súbežne aj kauzálne nadriadeným súdom.

12. Najvyšší súd preto dospel k záveru, že nadriadený (odvolací) súd v kauzálne určených veciach daných miestnou príslušnosťou odvolacích súdov podľa § 3 ods. 5 písm. a), písm. b) a písm. c) CMP bude rozhodovať vo (všetkých) veciach spojených s týmito kauzálne určenými konaniami. Opačný záver by viedol k popretiu hlavného zámeru súdnej reformy, aby veci rodinnoprávnej (tzv. poručenskej) agendy rozhodovali sudy, na ktorom sú zriadené senáty špecializujúce sa na rodinnoprávnu (poručenskú) agendu. Na uvedenom základe najvyšší súd vyhodnotil nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci Krajským súdom v Trnave ako dôvodný a rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku uznesenia.

13. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.